



Паула Лайт

Народопсихология и
„народопсихиатрия“

Както всеки човек има своето съзнание и психика, своите надежди и страхове, така е и с един народ. Съществува явление, което зовем национално съзнание и национална душа.

Защото група хора, обитаващи една земя, носещи гените на деди, живели и умирали върху същата частица от планетата от векове, получават един общ отпечатък. Един белег, който ги свързва, тласка ги към една обща съдба и обща духовна атмосфера. Този белег, този родов отпечатък може да ни възвиси и издигне до самите звезди, да ни изпълни с гордост и надежди, но, понякога, може и да ни тежи като окови, да ни смазва и задушва.

Какво е българското национално съзнание, българската народопсихология? Както и при отделния човек, националната душа има и добродетели, и пороци.

Българинът е трудолюбив, когато вижда градивния смисъл и ползвателната цел, когато храни надежда за по-добри съдбини. Твърденията, че трудолюбието му било само мит, за мен са клевета. Поставена в плодородна почва, тази негова добродетел дава щедри и обилни плодове.

Никой не може да ни отрече гостоприемството, състраданието към по-нищия, топлотата и щедростта. Защото, дори и в тази страшна мизерия, в която тъне днес, българинът дава своята лепта за нуждаещи се събратя.

Спомням си една сцена, дълбоко запечатана в сърцето ми. Беше в ония дни, когато българите събираха помощи за пострадалите в Тимбушара, Румъния. В двора на Софийски университет един младеж събираше парични дарения в малък найлонов чувал. Мнозина от колегите му оставяха лептата си. Бяха времена на вълнение и възторг. Чувалът просто преливаше, а не се оформяше никаква дарителска подписка. Липсваше всякаква отчетност. Тогава неволно чух как момчето смутено помолви свой приятел да му даде пари в заем за пакет цигари, защото било свършило парите. И през ум не му беше минало да посегне на даренията. Когато се говори за нашата крадливост, безчестие и мошеничество, пред очите ми често се появява тая сцена, която доказва, че не всички българи са крадливи мошеници. Всъщност, такива са малко, но са на върха.

Виждала съм възрастни дами, които, самите те твърде бедни и закъсали, са събирали буркани с консерви от килерите си, за да нахранят други, още по-гладни.

Спомням си и по-назад във времето, когато събирахме помощи за пострадалите си сънародници от земетресението в Стражица. Тогава

цели колективи отделяха част от заплатите си, а не съм чувала и един да мърмори, въпреки че народът ни винаги е бил беден.

И не смейте да наричате тия дарения жалки! Те напомнят за напътствието на Иисус, ако имаш две ризи, да дадеш едната на ближния си. Мисля, че в тях има повече възвишеност и благородство от гордо размаханите чекове на ротарианците, които даряват хилядарки пред шведска маса с шампанско и чер хайвер или на благотворителни балове, където разглезени манекенки и бизнес дами демонстрират бутиковите си тоалети. Защото щедростта, приятели мои, е най-истинска, когато е свързана с поне малко лишение и страдание.

Друга наша добродетел е любовта ни към децата. Малцина правят такива саможертви за следващото поколение, както българинът. Докато на запад родителите се считат за морално задължени, докато синовете и дъщерите им навършат пълнолетие, у нас бащите и майките носят дълга и любовта си до гроб.

Не сме и глупав народ, колкото и труден да е историческия ни път. Можем да бъдем творци и изобретатели. Песните ни стигат до самите звезди, а върху вонящата кал на мизерията, все пак, цъфти розата на духовната ни красота. Подобно на бисерната мида, сме развили способност да превърщаме киселината на страданието си в сияйна перла.

Разбира се, притежаваме и своите национални пороци, за които сме говорили не веднъж. Това са страхливостта, егоизмът, еснафщината, завистта.

Но, все пак, като цяло, народната ни душа, колективното ни съзнание са прекрасни и можем да се гордеем с тях.

Тази красота, обаче, потъмнява и умира, ако сме болни. Защото, както, в следствие много стресове, изпитания и страдания отделният човек може да се поболее психически или, казано по-грубо, да полудее, така е и с цял един народ. Ако страданията, абсурдите и ужасните обстоятелства тласнат колективния ни дух към лудостта, следва да говорим за народопсихиатрия.

Нека се поясня. Тук не говоря за някои ужасяващи статистики, които следва да ни доведат до потрес. Не говоря за това, че сме на едно от челните места по сърдечно-съдови заболявания. Нито за това, че децата ни, още в юношеска възраст, страдат от диабет и хипертония, болести, характерни по-скоро за старците. Нито дори за това, че, ако излезете на оживена улица в големия град, ще забележите, че на всеки десет души сред тълпата, поне един гледа странно, говори си сам или жестикулира по крайно неестествен начин. Всичко това са отклонения на по-крехките

и нежни индивиди, не издържали на кървавата мелница на нашето сега.

Това, за което искам да говорим, е болестта на народната ни душа.

Кога един народ губи представа за реалността?

Според мен, когато живее сред бласто от лъжи, фикс идеи и илюзии. Когато здравата му логика и мъдростта му сочат едно, а ония, които е приел за свои водачи и авторитети, говорят и вършат нещо свършено различно.

Как мислите би се чувствал еврейският народ, ако Мойсей го беше водил да се върти и върти в един безкраен кръг сред пустинята, без шанс за изход?

Как биха се почувствали група хора, ако водачът им бодро заяви:

– За да видим светлината в тунела, грабвайте кирките и копайте, за да влезем по-надолу под земята!

Представете си стадо овце, чиито пастир ги води сред голи камънаци и тръни, а твърди, че се намират сред тучни зелени ливади.

Групата е особено същество. Тя има нужда от свой изразител, от водач и авторитет. За да напредва, трябва някой да пробива път, да осветява мрака, да сочи изхода. Горко й, ако я водят слепци!

Близко петдесет години българинът живя сред тресавището на най-големия социален абсурд и не полудя. И знаете ли какво го спаси? Смехът.

Живеехме си зад стената, затворени и изолирани. Нямахме кафе, тоалетна хартия, месо и хубави дрехи. Всичко беше сиво. А през цялото време слушахме бодри лозунги и гърмяха фанфари. Непрестанно се хортуваше за реките от блага, които щели да потекат, когато построим комунизма, за гнилия и умиращ капитализъм, за неизбежната победа на социалистическия строй. Всичко това би било достатъчно да ни направи бясно луди, ако не бяха вицовете. Те ни крепиа, убеждаваха ни, че, все още, сме нормални хора, макар и в един ненормален свят.

Какво се случва днес? Ами, дори и Бекет не би могъл да сътвори по-успешно театър на абсурда.

Старците ни мрат от глад, а слушат колко златна била тяхната есен. Цените растат главоломно, а се говори, че инфлацията била в нормални и здравословни граници. Бюджетът преливал от излишъци, а няма средства за просвета, за здравеопазване и за пътища. Говори се за увеличаване на икономическия ръст, а малкият бизнес се разорява и безработицата расте. Говори се за стабилност, а ни тресе хаосът. Говори се за успешна борба с престъпността, а ни управлява мафията. Говори се за насърчаване на раждаемостта, а майките нямат средства за мляко и

памперси. Говори се за социална справедливост, а се въвежда плоския данък. Говори се за енергийна стратегия, а всички сме роби на монополите. Говори се, говори се, говори се!

Напоследък, пастирите ни отново търсят врага отвън, за да избършат зле изцапания си задник. Ние, видите ли, вървим добре и процъфтяваме, ала ония некадърници в Западна Европа и Америка изпаднали в криза, от която ще бъдем засегнати и ние, въпреки безгрешните си и мъдри управляващи. Това, че Европейският съюз спрял средства, предвидени за България, изобщо не е заради безобразията, престъпността и корупцията, нито заради безсилието, некадърността или подкупността на съдебната система. Не! Причината е само в това, че тия злодеи са ни нарочили. Ние сме направо изрядни, а те ни уличават несправедливо във всички земни грехове. „Групата на Станишев“ е чета герои, яхнали бели коне и сложили бляскави рицарски доспехи, а тия европейци са ламята, дето не ни дава златната ябълка.

И така, българският народ е разумен и кротък. Той иска да вярва на своите водачи. Но има нормални сетива и не може да приеме, че черното е бяло, че некадърниците са елит, че калта е бистра изворна водица. И така, започва да превърта...

Защо и смехът вече не ни помага? Ами, дойде ни до гуша и просто вече хич не ни е смешно.

А докде ни води опасността от колективно полудяване?

Първата крачка е депресията и апатията.

„От мен нищо не зависи“ – казва си човекът. – „Няма смисъл да гласувам, да протестирам, да се боря, да живея“.

И светлината на духа ни бавно гасне.

Втората крачка е мегаломанията (манията за величие). Както отделният човек може да се мисли за Наполеон Бонапарт, така и един народ може да реши, че е в центъра на Божиите планове, народ от избраници и мъченици, по-мъдр от останалото човечество.

Третата крачка е параноята. Отделният душевно болен бяга от невидими врагове – марсианци, полиция, ЦРУ, КГБ и т.н. и т.н., а цял народ решава, че са го нарочили, че го преследват, че искат да го унищожат. Независимо дали злодеите са Европейският съюз, САЩ, масоните и пр. и пр., той непременно е невинна жертва на зли врагове.

Не бива да допускаме колективната лудост. От нейната яма се излиза много трудно. Не съм психиатър, но мисля, че мога да посоча единственото възможно лекарство. Това е гневът!

Стига сме позволявали на група самонадеяни глупаци да ни

промиват мозъците! Стига сме търпели да слушаме, че черното е бяло, че престъпниците са херувими, а мафията – черковен хор!

Ние сме благ и добър народ. Но, преди близо две хиляди години, най-благият, най-любящият и чистият, живял някога в човешка плът, е хванал камшика и е изгонил негодниците от храма.

В окултизма, справедливият гняв се зове Мечът на Гебура.

Време е да покажем, че все още сме хора, нормални хора. Време е да изхвърлим завинаги негодниците, мошениците и духовните нищожества от своя национален храм.

Събудете се! Време е!

КРАЙ

© 2008 Паула Лайт

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10006>]